

Trøndelag fylkeskommune

Kompetanse - seksjon tilbud og integrering

Dersom Trøndelag fylkeskommune skal innfri ambisjonene, vil det bli nødvendig med tilpasninger til de nye rammevilkårene.

Vi ønsker gjennom denne høringen å få innspill på hvordan vi kan nå ambisjonene innenfor de nye rammevilkårene

Nedenfor finner du to korte oppsummeringer av løsningene vi ser på. Den ene gjelder endringer fram mot 2029, og den andre gjelder utviklingen fram mot 2040. Vi vurderer også konsekvensene for samfunnet og hva som er best for elevene. Nederst ligger spørsmålene vi ønsker innspill på i denne høringen.

Du finner en mer detaljert gjennomgang av forslagene våre fram mot 2029 og 2040, i vedlegg 1 og 2.

Dette er en åpen høring, og vi inviterer alle som ønsker det til å gi svar via vår høringsportal.

- Du finner lenke til høringsportalen på nettsiden for høringa:
<https://www.trondelagfylke.no/tilbudsstruktur>

Høringsfristen er 16. september

- Folkevalgte organ kan ved forespørsel få utvidet frist til 2. oktober, send en epost til arnpu@trondelagfylke.no dersom dere har behov for dette.

Trøndelag fylkeskommune

Kompetanse - seksjon tilbud og integrering

Tilpasning av opplæringstilbudet fram mot 2029

Med strammere økonomiske rammer må skoledriften bli mer effektiv i årene som kommer. Fram til 2029 blir det ikke færre elever, så vi må fortsatt gi opplæringstilbud til like mange som i dag, men bruke mindre penger per elev.

For å få til dette, ser vi på to hovedtiltak:

1. Fullere klasser: I dag får skoler med små klasser ekstra penger for å kompensere for at klassene ikke er fulle. Ved å fylle opp klassene bedre, reduserer vi behovet for disse ekstratilskuddene. Dette kan vi oppnå ved å:

- Ha færre skoler med samme tilbud, slik at klassene blir større.
- Innføre strengere krav til hvor mange elever som må til for å starte opp en klasse.
- Slå sammen administrasjonen ved noen av skolene, men fortsatt ha undervisning ved alle skolesteder. Da kan tilbudene fordeles bedre mellom skolestedene.

2. Redusere kostnadene på dyre tilbud: Noen utdanningsløp koster mer enn studieforberedende fag. Dette gjelder hovedsakelig musikk, ekstra satsing på idrett, og yrkesfag.

Her er noen forslag til hvordan vi kan redusere kostnadene pr elev:

- Vi har fire alternativer for **musikk**: Vi kan redusere summen skolen får per elev. Da kan tilbudet bestå, men det kan gå utover kvaliteten på den praktiske undervisningen. Det andre alternativet er å legge ned to musikktilbud i fylket. Da beholder vi kvaliteten, men færre elever får tilbudet. Et tredje alternativ er å lage en kombinasjon av alternativ 1 og 2. Et fjerde alternativ, som ble foreslått på folkemøtene, er å la musikktilbudet forbli uendret, og heller ta innsparingene ved å øke kuttene på spisset toppidrett, yrkesfag eller øke kravet til samling av klasser/oppfylling av tilbud primært i distriktene.
- **Idrett**: Vi foreslår å opprettholde idrettsfag ved de skolene som har dette utdanningstilbudet i dag, med både de bredde- og toppidrettstilbudene, som skolene tilbyr. I Trøndelag har vi i tillegg en egen idrettssatsing ved noen av de videregående skolene som tilbyr idrettsfag. Denne satsingen heter «spisset toppidrett» og er ikke lovpålagt. Vi foreslår å fortsette denne satsingen, men å redusere kostnadene. Dette vil innebære en tydeligere rollefordeling mellom hva som er skolenes ansvar og idrettens ansvar. Det som skjer utenfor skolens regi, blir idrettens ansvar.
 - Vi foreslår konkrete reduksjoner i økonomisk tildeling til idrett ved Oppdal, Heimdal, Meråker og Steinkjer videregående skoler. Ved Strinda

Trøndelag fylkeskommune

Kompetanse - seksjon tilbud og integrering

videregående skole foreslås det å videreføre fotballsatsingen som en akademiordning. Se vedlegg 1.

- **Yrkesfag:** Det er to grunner til at vi foreslår en liten forskyvning av elever fra yrkesfaglige utdanningsprogram til studieforberedende utdanningsprogram:
 - Det er store forskjeller i søkertall mellom regionene. Noen regioner trenger flere som velger studieforberedende for å opprettholde tilbudet, og for å sikre rekruttering til yrker som lærere, sykepleiere og sivilingeniører.
 - Yrkesfag og opplæring i bedrift koster mer enn studiespesialisering.

Vi foreslår ut fra økonomiske hensyn å redusere mellom 60 og 90 plasser på VG1 fra og med høsten 2027, fordelt på utvalgte skoler. Se vedlegg 1.

- **Påbygging til generell studiekompetanse:** Gjennomføringstall for videregående opplæring viser at elever med lavt karaktersnitt fra ungdomsskolen ofte sliter med å bestå påbygg. Ved å redusere antall plasser her, ønsker vi å få flere ut i lære for å ta fagbrev, og motivere de som ønsker studiekompetanse til å velge studiespesialisering direkte fra VG1.

Skole- og tilbudsstruktur fram mot 2040

Fram mot 2040 vil elevtallet gå betydelig ned. Dette vil merkes i hele fylket, men særlig i regionene Innherred, Trøndelag sørvest, Fosen og Værnes. Når det blir færre ungdommer, kan det bli for få søkere til å starte opp klasser.

Når det blir færre 16-18-åringer, vil fylkeskommunen også få en betydelig inntektsreduksjon. Vi anslår at denne reduksjonen utgjør cirka 45 millioner kroner hvert år i perioden 2029-2040, og det utgjør til sammen over en halv milliard kroner. Dette er usikre tall i og med at vi legger et 14-årsperspektiv til grunn, men vi er sikre på at elev- og inntektsreduksjonen samlet sett gjør det nødvendig med store strukturelle endringer.

For å skape forutsigbarhet for både elever og arbeidsliv, må vi vurdere større strukturelle grep:

1. Samle tilbud på færre steder: I stedet for å fordele tilbudene utover mange skoler med få elever på hvert sted, kan vi samle dem. Da sikrer vi at klassene starter opp, og at skolene får fulle klasser og gode fagmiljøer.

Trøndelag fylkeskommune

Kompetanse - seksjon tilbud og integrering

2. Slå sammen skoler administrativt: Der elevnedgangen er mellom fem og ti prosent, kan to skolesteder få felles ledelse og rektor. Da kan skolen dele på ressurser og lærere, og sammen tilby flere fag. Dette blir spesielt viktig fram mot 2040.

3. Skolenedleggelse: Når elevtallet i en region reduseres mye, blir det store ledige arealer som ikke benyttes til opplæring. Det er dyrt å drifte og varme opp bygninger med flere tomme rom. Pengene kan i stedet brukes på lærere, god opplæring og alternative opplæringsmodeller for sårbare elevgrupper. En betydelig elevtallsreduksjon i en region vil også føre til få tilbud pr. skole og små fagmiljø. I noen regioner kan det derfor bli nødvendig å legge ned skolesteder og samle elevene ved færre skoler. Dette gir en mer stabil og forutsigbar skole- og tilbudsstruktur for ungdommene og arbeidslivet.

Samfunnsmessige konsekvenser og elevens beste

Endringer i skolestrukturen påvirker mer enn budsjetter og timeplaner. De påvirker også hverdagen til ungdommene våre og framtida til lokalsamfunnene i Trøndelag. Vi har derfor laget en oversikt over de viktigste konsekvensene vi må vurdere.

Mulige konsekvenser for elevene:

- **Større og sterkere fagmiljøer:** Ved å samle elever og lærere på færre steder, legger vi til rette for større fagmiljøer med bedre tilgang på vikarer og bedre muligheter til faglig samarbeid i opplæringen.
- **Stabil tilbudsstruktur:** En mer forutsigbar struktur gjør at tilbudene blir mer relevante og stabile over tid, noe som gir trygghet for elevenes skolevalg.
- **Mer forutsigbart tilbud:** Når flere elever samles på de samme tilbudene, reduseres risikoen for at fag eller tilbud ikke kommer i gang på grunn av for få søkere.
- **Bredere utvalg av fag:** En sammenslått skole vil ofte ha mulighet til å tilby en større bredde i programfag enn det to mindre skoler ville klart hver for seg.
- **Mer ressurser til undervisning:** Ved å bruke mindre penger på å drifte og vedlikeholde halvtomme skolebygg, kan mer av de økonomiske midlene frigjøres til selve undervisningen.
- **Økt reisetid og skyss:** Enkelte elever vil få lengre reisevei til skolen enn i dag.
- **Flere på hybel?:** I regioner med store avstander kan samling av tilbud føre til at flere må flytte på hybel. I regionene der det er mest aktuelt med

Trøndelag fylkeskommune

Kompetanse - seksjon tilbud og integrering

skolenedleggelse, er avstandene korte. Antallet hybelboere vil derfor antakelig ikke øke mye.

- **Særskilte tiltak:** Dersom skoletilbud legges ned, må det vurderes egne tiltak for å ivareta de elevene som blir hardest rammet.

Virkningene for elevene kan bli forskjellige fra region til region.

Mulige konsekvenser for lokalsamfunnet og regionen:

- **Frigjøring av viktig arbeidskraft:** Samfunnet vil mangle arbeidskraft i framtida, blant annet fordi det blir flere eldre og færre unge. Det er stort behov for arbeidskraft innenfor flere sektorer, blant annet innen omsorg. Det vil derfor bli behov for omstillinger, også innenfor videregående opplæring.
- **Riktig kompetanse til det lokale arbeidslivet:** En justert tilbudsstruktur skal bidra til en tilbudsbredde som bedre ivaretar det lokale arbeidslivets faktiske kompetansebehov. Dette vil også bidra til at behovet for læreplasser i regionen i størst mulig grad blir dekket.
- **Arbeidsplasser og boligmarked:** En skolenedleggelse kan påvirke det lokale arbeidsmarkedet og gjøre det mindre attraktivt å bosette seg i området.
- **Identitet og tilhørighet:** Skolen er viktig for innbyggernes følelse av identitet og tilhørighet til hjemmeplassen sin. En skolenedleggelse kan derfor bidra til å redusere folks lyst til å bo der.
- **Kulturliv og frivillighet:** Elever fra skolenes estetiske/kreative tilbud blir ofte viktige personer i det lokale kulturlivet og i frivilligheten. Forsvinner slike tilbud, kan lokalsamfunnet få et dårligere kulturtilbud, som igjen kan redusere folks lyst til å bo der.
- **Attraktive regionsentre:** Det skal prioriteres å skape attraktive sentre i hele fylket for å møte globale trender som sentralisering og urbanisering. Ved å samle tilbudene får vi knutepunkter med kort vei mellom bolig, jobb og viktige tjenester, samtidig som vi sikrer god kontakt med bygdene rundt.

Det kommer til å bli færre ungdommer i Trøndelag, og vi kommer til å få mindre penger til å drive skole for. Målet vårt med denne høringen er å få innspill til løsninger som balanserer lokalsamfunnets behov og ønsker med elevenes rett til et bredt, stabilt og trygt opplæringstilbud for framtiden.

Trøndelag fylkeskommune

Kompetanse - seksjon tilbud og integrering

Spørsmål til høringsinstansene

1) Forslag til endring av tilbudsstruktur fram mot 2029

Våre forslag til endring av tilbudsstruktur fram mot 2029 er beskrevet i dette høringsbrevet, og i vedlegg 1: Tilpasning av tilbudsstruktur fram mot 2029.

Vi ønsker særlig innspill på følgende:

- Hva mener du om forslag til alternative endringer i tilbudsstrukturen på yrkesfag og studieforberedende for skoleåret 2027-2028?
 - o Se vedlegg 1, kapittel 3.2
- Hva mener du om de foreslåtte endringene i satsningen på idrett i Trøndelag?
 - o Se vedlegg 1, kapittel 3.2
- Hvilket alternativ bør vi velge knyttet til endringer i musikktilbudet?

Bør vi:

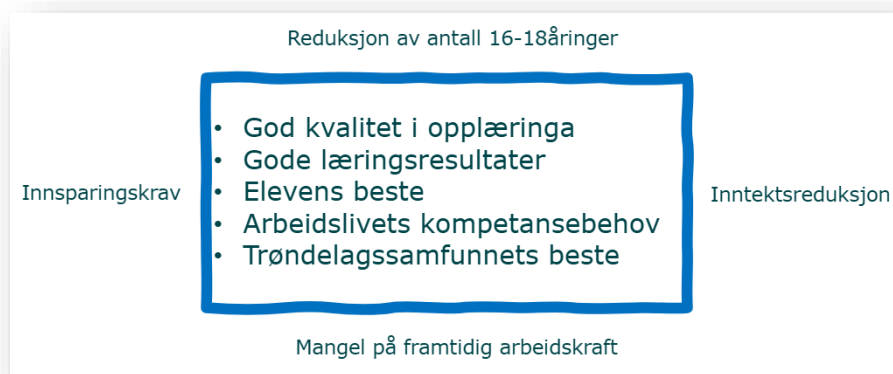
1. redusere summen skolen får per elev (da kan tilbudet bestå, men det kan gå utover kvaliteten på den praktiske undervisningen)
 2. legge ned to musikktilbud i fylket (da beholder vi kvaliteten, men færre elever får tilbudet)
 3. lage en kombinasjon av alternativ 1 og 2, ved å legge ned bare ett musikktilbud i fylket, og i mindre grad redusere elevsatsen enn foreslått i alternativ 1
 4. la musikktilbudet forbli uendret, og heller ta innsparingene ved å øke kuttene på spisset toppidrett, yrkesfag eller øke kravet til samling av klasser/oppfylling av tilbud primært i distriktene
- o Se vedlegg 1, kapittel 3.2
- Hvordan skal vi dimensjonere tilbudet om påbygging til generell studiekompetanse i framtiden?
 - o Se vedlegg 1, kapittel 4
 - Hvordan bør vi plassere skoletilbud til elever med individuelt tilrettelagt opplæring (ITO), og hvilke tilbud bør vi flytte ut av skolene?
 - o Se vedlegg 1, kapittel 5

Trøndelag fylkeskommune

Kompetanse - seksjon tilbud og integrering

- Hvordan bør vi dimensjonere tilbudet ved Olav Duun videregående skole¹. Bør vi gå for alternativ 1 eller alternativ 2 i forslaget?
 - o Se vedlegg 1, kapittel 3.2
- Er utdanningstilbudene innen videregående opplæring for voksne i overensstemmelse med arbeidslivets behov, skolens opplæringskapasitet og arbeidslivets opplæringskapasitet i Trøndelag?
 - o Se vedlegg 4 om videregående opplæring for voksne

2) Forslag til endring av skole- og tilbudsstruktur fram mot 2040

Figuren over viser våre målsetninger fram mot 2040 (inni boksen), gitt de nye rammevilkårene som kommer (utenfor boksen). Trøndelag fylkeskommune skal også fram mot 2040 ha høye ambisjoner når det kommer til opplæringsansvaret vårt. Vi skal gi god kvalitet i opplæringa med mål om høy gjennomføring og best mulig læringsresultater for både elever, lærlinger og deltakere. Vi skal ha fokus på elevens og trøndelagssamfunnets beste, og vi skal ha et utdanningstilbud som ivaretar regionens kompetansebehov. Dersom Trøndelag fylkeskommune skal innfri ambisjonene, vil det bli nødvendig med tilpasninger til de nye rammevilkårene, som blir trangere enn før ved krav om innsparingstiltak, reduksjon av antall 16-18-åringer, inntektsreduksjon og kamp om arbeidskrafta.

Hvordan skal vi oppnå målsetningene, gitt de nye rammevilkårene?

Våre forslag til endring av skole- og tilbudsstruktur er beskrevet i dette høringsbrevet og i vedlegg 2: Tilpasning av skole- og tilbudsstruktur fram mot 2040:

- Samling av tilbud / stille krav til oppfylling av grupper og klasser

¹ Vi nevner Olav Duun vgs spesielt i denne høringen fordi vi må ha på plass en tilbudsstruktur som inngår som del av premissene for ombyggingen av skolen, innen desember 2026.

Trøndelag fylkeskommune

Kompetanse - seksjon tilbud og integrering

- Organisatoriske sammenslåinger
- Skolenedlegging
- Andre tiltak

Hvordan ta i bruk kompenserende tiltak for elever ved endring av skole- og tilbudsstruktur?

Med kompenserende tiltak mener vi de ordningene som kan settes inn for å hjelpe de elevene som opplever ulemper når skolesteder eventuelt legges ned eller når skoletilbud flyttes.

Eksemplene vi nevner på slike tiltak er:

- Forbedret skoleskyss: Bedre transportløsninger for de som får lengre reisevei.
- Oppfølging av hybelboere: Ekstra støtte og trygghet for ungdommer som må bo borte fra foreldrene sine.
- Alternative opplæringsmodeller: For eksempel fleksible løsninger med digital undervisning eller samlinger, slik at man kanskje slipper å reise hver dag.

Hvordan ivaretar vi trøndelagssamfunnets beste?

- Hva legger du i trøndelagssamfunnets beste?

Har du noen innspill til vårt forslag til oppsummering av skolefaglige vurderinger ved endring av opplæringstilbud og skolestruktur i regionen?

- Se vedlegg 2, kapittel 12

Trøndelag fylkeskommune

Kompetanse - seksjon tilbud og integrering

Veien videre

- **Høringsfrist: 16. september**
 - o Folkevalgte organ kan ved forespørsel få utvidet frist til 2. oktober
- Den politiske saken som beskriver veien videre etter innspillene, blir lagt fram for fylkespolitikkerne i november og desember 2026.
- Vi jobber videre med saken i 2027, og da særlig perspektivet fram mot 2040.

Med vennlig hilsen

Vegard Iversen
Direktør for kompetanse i Trøndelag fylkeskommune

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Dette høringsbrevet har fire vedlegg:

- Vedlegg 1: Tilpasning av tilbudsstruktur fram mot 2029
- Vedlegg 2: Tilpasning av skole- og tilbudsstruktur fram mot 2040
- Vedlegg 3: Beskrivelse av regionene
- Vedlegg 4: Tilpasning av tilbudsstruktur skoleåret 2027- 2028. Videregående opplæring for voksne